

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Т. В. Оніпко, к.і.н., доцент

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Важлива роль в оволодінні студентами курсу «Історії України» належить самостійній роботі, яка стала однією з провідних форм навчання. Самостійна робота, як індивідуальна або колективна діяльність студентів в аудиторний та позааудиторний час без безпосередньої участі викладача, є невід'ємною складовою навчального процесу, головним шляхом до формування всебічно розвинутої, творчої особистості, майбутнього висококваліфікованого фахівця. Під час самостійної роботи студенти знайомляться з новою науковою історичною літературою, виконують пізнавальні завдання, поповнюючи свої знання, уміння і навички. Різноманітні форми самостійної роботи, які постійно модернізуються, стимулюють прагнення студентів до плідного вивчення історичних дисциплін, роблять цей процес надзвичайно захоплюючим.

Самостійна робота у процесі вивченні історії України набула особливого значення після приєднання вищих навчальних закладів нашої держави до Болонської конвенції, коли активно почалося впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Ця система, насамперед, базується на самостійній пізнавальній діяльності студентів, стимулює проблемний, дискусійний характер навчання, підвищує творчу активність кожного студента.

Головною умовою успішного виконання самостійної роботи є ретельне планування і контроль з боку викладачів, тому що плідність самостійної роботи студентів – це, насамперед, результат постійної взаємодії студента й педагога. Саме тому викладач має не просто ретранслювати знання, а й стимулювати дослідницьку і пізнавальну активність студентів. Прикметно, що групова робота підсилює мотивацію та індивідуальну інтелектуальну активність, підвищує ефективність пізнавальної діяльності студентів, посилює позитивну конкуренцію. Групову форму самостійної роботи, коли свої здібності кожному студенту можна виявити перед колективом, доцільно практикувати під час аудиторних занять – семінарів, колоквиумів, оперативних опитувань, співбесід, екскурсій, диспутів.

В організації самостійної роботи студентів з історії України особливе місце займає доповідь – порівняно коротке повідомлення (на 5–10 хвилин), що є доповненням і розвитком головних питань навчального курсу з історії та практикується переважно під час семінарського заняття. Методичне значення доповіді полягає в тому, що під час роботи над нею у студентів формуються й розвиваються вміння працювати над спеціальною історичною літературою, архівними та музейними документами, здатність аналізувати й узагальнювати фактичний матеріал, навички полемізувати та відстоювати особисту точку зору, культура мовлення.

Як правило, на практичних заняттях відводиться час для самостійного вирішення студентами проблемних питань. Головною метою цього є максимальна активізація індивідуального мислення студентів, перетворення семінару з механічного викладення фактичного матеріалу в динамічний, цікавий пізнавальний процес. Проблемне завдання може стосуватися або всієї теми, що вивчається, або її окремої частини, або дрібного, проте надто цікавого, історичного факту. Протягом заняття перед студентами з різним рівнем підготовки можна ставити декілька конкретних проблемних запитань, які потребують самостійного осмислення, що допоможе більш глибоко осмислити тему в цілому.

Дуже актуальними й корисними для навчального процесу також є індивідуальні творчі завдання. Їх особливість полягає в тому, що вони потребують самостійного ознайомлення не тільки зі спеціальною, але і з різноманітною додатковою літературою – монографіями, енциклопедіями, путівниками, науковою й популярною періодикою, літературними творами на історичну тематику тощо. Під час виконання творчих завдань студент перетворюється на допитливого пошукача, який самостійно знаходить і відбирає необхідні наукові дані. Тим самим здійснюється формування інтелектуальної особистості з розвиненим кругозором. Зокрема, можна впевнено констатувати той факт, що регулярне виконання творчих завдань з краєзнавства сприяє розвитку у студентів творчого мислення, творчого підходу до вивчення історії України, посилює зацікавленість минулим свого краю, своєї родини.

Попри вагомій досягненні в організації самостійної роботи, головною метою педагогічних колективів українських ВНЗ залишається постійне її вдосконалення, врахування індивідуального рівня підготовки випускників шкіл, індивідуальних запитів студентів, зміцнення співробітництва викладачів і студентів.